

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

Factors Affective the Life Skills of Creative Problem Solving of the
Secondary School Students in the Lower Northeastern Region

ชลธนา ทักมาลี^{1*} วิชัย วงษ์ใหญ่² จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์³ และ ศรุตฯ ชัยสุวรรณ⁴

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

²รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

* Corresponding Author E-mail :

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครองและนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 6 ปัจจัยได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านนักเรียน ด้านครอบครัว และ ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม

2. ทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทั้งสามตัวแปรนี้อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69.00 ($R^2 = 0.69$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านนักเรียน ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ การพัฒนาความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียนโดยครู การพัฒนาการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการพัฒนาการรับสารนิเทศจากสื่อของนักเรียนโดยทางโรงเรียนให้ความร่วมมือกับผู้ปกครอง

คำสำคัญ : ปัจจัย, ทักษะชีวิต, การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to find factors affecting the life skills of creative problem solving of the secondary school students in the northeastern region. 2) to study the levels of the factors affecting the life skills of creative problem solving of the secondary school students in the northeastern region. 3) to study the developing guideline of the life skills of creative problem solving of the secondary school students in the northeastern region. The population of this study consisted of the secondary school in the northeastern region. The group of contributors is school administration, teacher, parent and student the secondary school students in the northeastern region. Descriptive statistic such as frequency, percentage, mean, standard deviation, Coefficient of Variation, Skewness and Kurtosis was used. Pearson Correlation Coefficient and Structural equation modeling were analyzed to assess the correspondence between the developed theoretical model and the empirical data.

The research findings were as follows :

1. the life skills of creative problem solving of the secondary school students in the northeastern region was at a high level.

2. The factors affecting the life skills of creative problem solving of the secondary school students in the northeastern region were the student, parent and social environment. Three factors were sixty-nine percent explaining the variation of the life skills of creative problem solving of the secondary school students in the northeastern region at the significant level of 0.01

3. Guided development the student, parent and social environment were the teacher worked toward the development of the student, the teacher factors the of development the student through democratic information received from the media, the school provides assistance to the student with the help of the parent.

Keywords : Factors, Life Skills, Creative Problem Solving

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของบุคคลที่ทำให้ฟันฝ่าอุปสรรคไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั้นมีประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน การเป็นบุคคลที่มีทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั้นจำเป็นต้องเป็นผู้มีความสามารถด้านการคิด ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551) ได้กล่าวว่า การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการแก้ปัญหาที่ใช้ความคิดสองประการ ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ คือ คิดวิธีการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย และความคิดวิจารณ์ญาณ เพื่อใช้พิจารณาวิธีการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ อาร์เบสแมน และพัคซิโอ (Arbesman & Puccio, 2001) ได้กล่าวว่า การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับความคิดวิจารณ์ญาณ และการลงมืออย่างสร้างสรรค์ และเลวิน และรีด (Lewin & Reed, 1998) ที่ได้ศึกษาและพัฒนาารูปแบบกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จากแนวคิดของ ไอแซกเซนและคณะ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การพร้อมที่จะแก้ปัญหา คือ

การสร้างโอกาสในการค้นหาปัญหาและเข้าใจความต้องการในการแก้ปัญหา การค้นหาข้อมูลของปัญหา การค้นหาปัญหา 2) การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา คือ การค้นหาแนวคิดในการแก้ปัญหา สร้างความคิด ทางเลือก วิธีทาง และวิธีการ สำหรับแก้ปัญหา โดยการเพิ่มทางเลือกและแนวปฏิบัติ 3) การดำเนินตามแผนปฏิบัติ คือ การค้นหาทางเลือกในการวิเคราะห์ วิจัย และประเมินค่าทางเลือก ที่สร้างในขั้นตอนการค้นหาแนวคิดในการแก้ปัญหาที่คาดว่าจะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากที่สุด ดังนั้น จึงควรพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ให้ เกิดกับนักเรียนทุกคน ซึ่งจะเป็นทักษะสำคัญในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม จริยธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งสะท้อนได้จากคนในสังคมมีความถึในการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามากขึ้น การรับรู้ข่าวสารที่รวดเร็ว และขาดการไตร่ตรอง การประท้วง การใช้ความรุนแรง ปัญหาอาชญากรรม และ ยาเสพติด เป็นปัจจัยลดทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคม และทำให้ประชาธิปไตยอ่อนแอ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด การพนัน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ และคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น อัตราการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิงอายุ 13-19 ปี เพิ่มขึ้นจนเป็นวาระแห่งชาติ สื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ต่างๆส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศและการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม เข้าข่ายลามกอนาจาร ใช้ภาษาที่หยาบคายและเนื้อหาที่รุนแรง เกมคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนอย่างมาก ส่วนใหญ่เน้นการต่อสู้ ใช้ความรุนแรง มีเนื้อหาทางเพศ เด็กและเยาวชนที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีพอ หรือขาดการ ใช้วิจารณญาณกลั่นกรอง จะเสี่ยงต่อการรับวัฒนธรรมที่ไม่ดีงามมาใช้ได้ง่าย ซึ่งควรได้รับการเน้นเรื่องการสอนให้รู้จักคิด รู้เท่าทัน รู้ตัดสินใจแก้ปัญหา และมีทักษะชีวิต

ปัญหานักเรียนขาดทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั้น มีหลายสาเหตุ หลายปัจจัย ที่ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนา ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ดังที่ บาร์คูดี (Baroody, 1993) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่แก้ปัญหาจำเป็นต้องมีความสามารถในการทำความเข้าใจปัญหา มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการคิดคำนวณและให้เหตุผล มีความยืดหยุ่น มีความรู้พื้นฐาน ระดับสติปัญญาดี และวิธีการสอนของครู ต้อง มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นตัวนักเรียน จากความสามารถดังกล่าวนักเรียนจำเป็นต้องเป็นผู้มีความสนใจใฝ่รู้ เนื่องจากการเป็นผู้มีความสนใจใฝ่รู้ ทำให้นักเรียนต้องการที่จะเรียน มีความสนใจในขณะที่เรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน คุณลักษณะเหล่านี้จะทำให้นักเรียนได้รับการตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของนักเรียน (เชิดชาย ชูช่วยสุวรรณ, 2547) เพราะความสนใจใฝ่เรียนรู้อยู่ ตั้งใจเรียน กระตือรือร้นในการหาความรู้ ย่อมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ (ประกิตศรี เผ่าเมือง, 2546) สอดคล้องกับ สุระ พรหมณักระโทก (2553) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้อยู่ที่เกี่ยวกับผู้เรียนจะพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มความสามารถ องค์ความรู้ต่างๆ จะเกิดกับนักเรียนได้อย่างแท้จริง ตัวที่บ่งบอกได้คือ ความสนใจใฝ่เรียนรู้อยู่ของนักเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ มีความพร้อมในการเรียนรู้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ส่วนปัจจัยด้านครอบครัวนั้น รุ่ง แก้วแดง (2547) กล่าวว่า ครอบครัวจะต้องสร้างแรงบันดาลใจ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความห่วงใยตลอดเวลา ใน

การพัฒนาแบบแผนพฤติกรรมที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงาม เรียนรู้ระเบียบทางสังคม และวัฒนธรรม จัดการและคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวในทางสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมั่นคง สำหรับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม นั้น วนาพร สาชนะ (2555) ได้ศึกษาการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ตัวแปรสัมพันธภาพกับเพื่อนมีน้ำหนักสูงสุดในสมการจำแนก สอดคล้องกับการวิจัยของ ญัฐยา ผาตจันท์ (2545) ที่พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อทักษะชีวิต มากที่สุดคือสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน นอกจากนี้ ภริกา กลับประสิทธิ์ (2547) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตของนักศึกษา และเป็นตัวแปรในสมการจำแนกที่สามารถพยากรณ์ทักษะชีวิตของนักศึกษาได้อีกด้วย ส่วนปัจจัยด้านการรับสารนิเทศจากสื่อ ก็มีความสำคัญเนื่องจากปัจจุบันสื่อต่างๆ เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของนักเรียน ในยุคเทคโนโลยีข่าวสารสารสนเทศ นักเรียนสามารถรับสื่อได้ง่ายและมีใช้ข้อมูลจากสื่อในการตัดสินใจ หรือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ โดยการสังเกตของ บันดูรา และวอลเทอร์ (Bandura and Walter, 1963) เป็นผู้ริเริ่มเสนอทฤษฎีนี้โดยมีข้อสันนิษฐานว่าคนทั่วไปสามารถเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าว โดยการสังเกตลักษณะ และพฤติกรรมความก้าวร้าวจากสื่อมวลชน ซึ่งตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เช่น วิธีการฆ่า การทรมาณ รังแกผู้อื่น ฯลฯ และบางครั้งก็ อาจจะเลียนแบบความก้าวร้าวของตัวละครในเรื่องด้วย ดังนั้นการรับสารนิเทศจากสื่อมวลชนรับรู้ในทางที่ดี เลียนแบบในทางที่ดี บุคคลนั้นจะมีแนวคิด ความรู้พฤติกรรม ค่านิยมต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพราะปัญหาส่วนใหญ่ มักเกิดขึ้นในระหว่างช่วงวัยที่เป็นวัยรุ่นคือระหว่างเด็กวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ พฤติกรรม และจิตวิทยา เด็กควรได้รับการพัฒนาฝึกฝนให้เกิดทักษะด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกในปัจจุบันได้อย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) มี 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และยโสธร โดยเลือกจากจังหวัดที่กำหนดพื้นที่การวิจัย เลือกอำเภอ ในจังหวัด โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จังหวัดละ 5 อำเภอ รวม 40 อำเภอ เลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา จากโรงเรียนในอำเภอที่เลือกได้ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้อำเภอละ 1 โรงเรียน รวมจำนวน 40 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 และผู้ปกครองนักเรียน รวมจำนวน 680 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนาขึ้น มี 4 ฉบับ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของลิคเอร์ท (Likert) ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.9729 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.9734 ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.8967 ฉบับที่ 4 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.9328

3) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean, \bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (Coefficient of variation, C.V.) ค่าความถี่ ค่าความเบ้ การวิเคราะห์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

1) จากการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยปัจจัย 6 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัวและ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม

2) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกันโดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือตัวแปรด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมาคือตัวแปรด้านพฤติกรรมกรรมการบริหาร ($\bar{X} = 4.65$)

3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R^2) และค่าอิทธิพลของตัวแปร

ตัวแปรที่เป็นผล	ตัวแปรที่เป็นสาเหตุ	R^2	P
ทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา	ปัจจัยด้านนักเรียน	0.69	0.57
	ปัจจัยด้านครอบครัว		0.18
	ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม		0.30

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.57, 0.18 และ 0.30 ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ ร้อยละ 69

เพื่อให้เห็นขนาดของอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 ขนาดของอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อ ทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ตัวแปรสาเหตุ	ขนาดของอิทธิพลของตัวแปรที่เป็นผล		
	ทางตรง	ทางอ้อม	รวม
ปัจจัยด้านนักเรียน	0.57	0.24	0.81
ปัจจัยด้านครอบครัว	0.18	0.14	0.32
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม	0.30	-	0.30
ปัจจัยด้านโรงเรียน	-	0.23	0.23
ปัจจัยด้านผู้บริหาร	-	0.24	0.24
ปัจจัยด้านครูผู้สอน	-	0.26	0.26

ค่าสถิติในตาราง 2 อธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.57, 0.18 และ 0.30 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหารโรงเรียน และด้านครูผู้สอน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.24, 0.14, 0.23, 0.24 และ 0.26 ตามลำดับ

(4) แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน คือ จัดกิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียน จัดบรรยากาศในชั้นเรียน บริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาสื่อและนวัตกรรมประกอบการเรียนรู้ ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลแก่นักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมนักเรียนเข้าแข่งขันทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ปัจจัยด้านการรับสารนิเทศจากสื่อคือ จัดห้องสมุดและจัดหาสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ป้องกันการใช้งานสื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากสื่อต่างๆ เพื่อเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยตนเอง และปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทำร่วมกัน จัดอบรมให้ความรู้ผู้ปกครองเรื่องการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ครูเยี่ยมบ้านนักเรียนประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและติดตามผล

อภิปรายผล

1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกันโดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือตัวแปรด้านการวิจัยในชั้นเรียน แสดงว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนอย่างแท้จริง การวิจัยในชั้นเรียนมุ่งแก้ปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีเป้าหมายที่สำคัญคือการพัฒนางาน พัฒนาค้น และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน (กรมวิชาการ, 2543)

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ประกอบด้วย ความสนใจใฝ่รู้ อุตสาหะ ความพร้อมในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การสนับสนุนของครอบครัว และการมีส่วนร่วมในการบริหาร ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วย การรับสารนิเทศจากสื่อและความสัมพันธ์กับเพื่อน จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัจจัยย่อยที่มีอิทธิพลทางตรง และมีค่าอิทธิพลสูง ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาต่อได้ ดังนี้

(1) ความสนใจใฝ่รู้ เป็นปัจจัยด้านนักเรียน ที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากการเป็นผู้มีความสนใจใฝ่รู้ ทำให้ต้องการที่จะเรียน มีความสนใจในขณะที่เรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน เพราะความสนใจใฝ่ ย่อมทำให้นักเรียน เกิดการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ มานะ สันตฐุชยานนท์ (2550) ได้กล่าวว่า ความสนใจใฝ่รู้เป็นองค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับนักเรียนที่เป็นพฤติกรรมปฏิบัติที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ มีความอยากหรือความต้องการเรียนรู้ มีความตั้งใจ มีการแสวงหาความรู้ วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และ มาร์ซาโน (Marzano, 2000) กล่าวว่า ความสนใจใฝ่รู้ของผู้เรียนในสิ่งที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับ บัวเย็น พลคราม (2553) ที่ได้ค้นพบว่า ความสนใจใฝ่รู้มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเป็นบวกต่อสมรรถนะของผู้เรียน ความสนใจใฝ่รู้เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่

หรือความต้องการในการเรียนรู้ ความตั้งใจ การแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน

(2) การรับสารนิเทศจากสื่อ เป็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งสังคมในปัจจุบันมีลักษณะเป็นสังคมข่าวสาร สารสนเทศเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม สารนิเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ทำให้สามารถเรียนรู้สภาพสังคม ความเป็นอยู่ กฎเกณฑ์ต่างๆ ได้ สารนิเทศจึงเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และการศึกษา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศ ปัจจุบันสื่อต่างๆ เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของนักเรียน ในยุคเทคโนโลยีข่าวสารสารสนเทศ นักเรียนสามารถรับสื่อได้ง่าย และมีใช้ข้อมูลจากสื่อในการตัดสินใจ หรือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ อูมาพร ตรังคสมบัติ (2544) ที่ศึกษา พบว่า การรับสารนิเทศจากสื่อมวลชน มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มนักเรียนที่มีทักษะชีวิตกลุ่มสูง ซึ่งการรับสารนิเทศจากสื่อมวลชน ย่อมมีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของบุคคลในสภาวะปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุรทัต บัณฑิตวงษ์ (2547) ที่ศึกษา พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับทักษะทางอารมณ์ของวัยรุ่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน

(3) การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งมีความสำคัญ และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยเริ่มมาจากการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่คอยให้ความเอาใจใส่ ให้อิสระทางความคิดกับนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เป็นไปตามทฤษฎีของโรเจอร์ (Roger, 1976) ซึ่งการเลี้ยงดูด้วยวิธีนี้เป็นการเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่น ให้การยอมรับ เอาใจใส่ มีการอธิบายสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุผลมากกว่าใช้กำลัง เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตาม ในการแก้ปัญหาจะประสบผลสำเร็จได้ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงช่วยสร้างกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียน เพราะฉะนั้นเด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้ดี ควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เพื่อให้เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์และคณะ (2552) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนชายขอบจังหวัดชายแดนของไทยที่ติดกับประเทศกัมพูชา พบว่า นักเรียน มีปัญหาถูกทอดทิ้งให้อยู่กับปู่ย่าตายายเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เด็กไม่มีการเรียนรู้ที่บ้าน เด็กขาดความอบอุ่น นอกจากนี้ยังพบปัญหาที่มีการเลี้ยงดูเด็กที่ไม่ถูกต้อง มีค่านิยมที่ไม่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ทำให้เด็กส่วนใหญ่ขาดระเบียบวินัย เอาแต่ใจตนเองและยังมีตัวแปรที่ไม่เอื้อต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา คือผู้เรียนไม่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนด้าน การเรียนจากทางบ้านอย่างเต็มที่ และจากผลการวิจัยของ สุดาทิพย์ นนตระกูลตร (2556) ที่ได้พัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพระระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 พบว่า การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการแก้ปัญหา อธิบายได้ว่าเป็นตามทฤษฎีการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ความสำเร็จในการแก้ปัญหาได้ คือการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดและผูกพันกับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม และด้านครอบครัวนักเรียน มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ของนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ควรพัฒนาปัจจัยทั้ง 3 ด้านนี้อย่างจริงจัง ให้ความสำคัญในการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสนใจใฝ่รู้ เลือกรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมให้โรงเรียนมีการพัฒนาปัจจัยด้านต่างๆ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนควรหากิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียน ให้ความรู้ สร้างความตระหนักและปลูกฝังคุณลักษณะการเป็นผู้ที่มีความสนใจใฝ่รู้ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าคิดกล้าทำ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สำหรับผู้ปกครอง ควรเลี้ยงดูบุตรหลานในรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้ร่วมคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในครอบครัว รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ในงานที่ได้รับมอบหมาย เสริมแรงในด้านบวกเมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความสามารถที่มีอยู่ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคหรือการกระทำใดๆ ได้สำเร็จด้วยการตัดสินใจด้วยตัวเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านนักเรียน โดยเฉพาะ ความสนใจใฝ่รู้ ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มากที่สุด จึงควรศึกษาหรือพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะด้านความสนใจใฝ่รู้ เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). **การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). **การคิดแก้ปัญหา**. กรุงเทพฯ : ชัดเชดสมิเดีย.
- เชิดชาย ชูช่วยสุวรรณ. (2547). **การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุพรรณบุรี**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐยา ผาดจันทิก. (2545). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุรทัต บัณฑิตวงษ์. (2547). **ทักษะทางอารมณ์กับชีวิตวัยรุ่น : กรณีศึกษา สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บัวเย็น พลคราม. (2553). **การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประกิตศรี เผ่าเมือง. (2546). **การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ**

**นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยการ
วิเคราะห์หุระดับ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).**
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภวิกา กลับประสิทธิ์. (2547). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา).** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มานะ ลินธุวงษานนท์. (2550). **ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).**
นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

รุ่ง แก้วแดง. (2547). **การปฏิรูปการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม
2555. จาก <http://www.drung.com/tart.html>**

วนาพร สาชนะ. (2555). **การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา).**
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุดาทิพย์ นนตระกูล. (2556). **การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างหุระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบน.” วารสารบัณฑิตศึกษา. 10(49) : 91-94.**

สุระ พรหมณ์กระโทก. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การบริหาร
การศึกษา).** นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2552). **สภาพการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนชายขอบในจังหวัด
ชายแดนของไทยที่ติดกับประเทศกัมพูชา. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้าง
หุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.**

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). **จิตบำบัดและการศึกษาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สันต์การพิมพ์.**

Arbesman, M. & Puccio, G. (2001). “Enhanced quality through creative problem solving”.
Journal of Nursing Administration. 31 : 176-178.

Bandura, A. (1997). **Social Learning Theory.** Engle woods Cliffs, N.J.:Prentice -Hall.

Baroody, Arthur J. (1993). **Problem Solving, Reasoning, and Communicating, K-8 Helping
Children Think Mathematically.** New york : Macmillan.

Lewin, J.E. & Reed, C.A. (1998). **Creative Problem Solving in Occupational Therapy.**
Philadelphia : Lippincott-Raven Publishers.

Marzano, Robert J. (2000). **Disinging A New Taxonomy of Educational Objectiver.**
California : Corwin Press, Inc.

Roger, D. (1976). **Issues in Adolescent Psychology**. New York : Meredith Co operation.